

Percepce korupce mezi úředníky územních samosprávných celků

Perception of Corruption among Officials of Local Government

Marie Sciskalová
Soňa Harasimová

Abstract: *The paper is focused on perception of bribery, corruption, and corrupt behaviour of local government officials. The intention is to highlight the knowledge or ignorance of legislation related to the performance of corruption or corrupt actions. The aim of the empirical research was to found out whether officials of municipalities and regions are able to define or to recognize the basic terms of this field (theoretical part) and whether they can transfer them into practice. In the practical part of the paper selected model situations and their possible solutions are described. The partial aim of the practical part of the paper is to determine whether an individual can correctly verbally communicate with a party to the administrative proceedings, for example by committing a traffic offense and specifying his/her possible corrupt behaviour.*

Key Words: *Public Administration; Official; Governance; Bribe; Abuse of Official's Authority; Bribery; Corruption; Corrupt Behaviour; Ethics Code; the Czech Republic.*

Abstrakt: *Příspěvek je věnován vnímání úplatkářství, korupce a korupčního jednání úředníky územních samosprávných celků. Záměrem je poukázat na znalost, případně neznalost právních předpisů souvisejících s projevem korupce nebo korupčního jednání. Cílem empirického výzkumu bylo zjistit, zda úředníci obcí a krajů dovedou vymezit nebo rozpoznat pojmy z této oblasti (teoretická část) a umí je přenést do praxe. V praktické části příspěvku jsou uvedené vybrané modelové situace a jejich možná řešení. Dílčím cílem praktické části příspěvku pak bylo zjistit, zda jedinec je schopen správné verbální komunikace s účastníkem správního řízení, například při spáchání dopravního přestupku a vymezení možného korupčního jednání z jeho strany.*

Klíčová slova: Veřejná správa; úředník; správa věcí veřejných; úplatek; zneužití pravomoci úřední osoby; podplácení; korupce; korupční jednání; etický kodex; Česká republika.

Úvod

Příspěvek se zaměřuje na vnímání korupce, korupčního jednání úředníky územních samosprávných celků při výkonu státní správy. V tomto ohledu bude poukázáno na jejich postavení ve veřejné správě. Cílem příspěvku je představit některé z dotčených právních předpisů, obecně charakterizovat výkon státní správy a postavení úředníků územních samosprávných celků z teoretického hlediska. V praktické části budou prezentovány výsledky provedeného výzkumu na vybraném vzorku těchto subjektů, realizovaného v průběhu školení k obecné části vzdělávání úředníků pro získání osvědčení o zvláštní odborné způsobilosti.

Postavení územních samosprávných celků ve veřejné správě

Výkon veřejné správy je v moderním demokratickém státě stále pojímán jako služba veřejnosti (public service).¹ Službu veřejnosti poskytují ve veřejné správě orgány výkonné moci, tj. státní orgány, a orgány pověřené státem, kterými jsou územní samosprávné celky. Ty mj. tvoří obce, kraje, hlavní město Praha.² Podle ustanovení § 35 zákona č. 128/2000 Sb. o obcích (o obecním zřízení) jde mj. i o přenesenou působnost orgánů obce, je-li takto stanoveno zvláštním zákonem a tato působnost je svěřena správním úřadům jako výkon státní správy.³

Přenesená působnost ve věcech, které stanoví zvláštní zákony, je podle ustanovení § 61 zákona o obcích:⁴

- v základním rozsahu svěřeném obci vykonávána orgány obce;
- v rozsahu pověřeného obecního úřadu vykonávána tímto úřadem;
- v rozsahu obecního úřadu obce s rozšířenou působností vykonávána tímto úřadem.

¹ HRABÁK, J. a T. NAHODIL. *Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012, s. 35. ISBN 978-80-7357-959-3.

² Příloha č. 1 a 2. *Zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností ve znění pozdějších předpisů*.

³ *Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů*.

⁴ PELLEŠOVÁ, P. Korupce jako ekonomický jev a její vliv v ČR a SR. In: *Scientific Papers of the University of Pardubice: Series D: Special Edition*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, 2009, s. 105-112. ISBN 978-80-7395-209-9.

Veřejnou mocí je taková moc, která autoritativně rozhoduje o právech a povinnostech subjektů, ať již přímo nebo zprostředkovaně. Orgány veřejné moci jsou kromě Parlamentu České republiky i územní odborné správní úřady, další úřední orgány státní správy, a také orgány samosprávy.⁵

Činnost správního orgánu

Činnost správního orgánu – úředníka při výkonu státní správy je službou realizovanou pro veřejnost podle zásad správního práva. Služba veřejnosti představuje jednu ze zásad uplatňovaných ve správním řízení vůči účastníkům, které úředník zná a dodržuje.⁶ Dodržování zásad při výkonu státní správy je povinností úředníka (oprávněné úřední osoby, jak stanoví zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád ve znění pozdějších předpisů) při vystupování vůči účastníkovi v každodenním úředním styku.

Správa věcí veřejných

„Veřejná správa je službou veřejnosti. Každý, kdo plní úkoly vyplývající z působnosti správního orgánu, má povinnost se k dotčeným osobám chovat zdvořile a podle možnosti jim vycházet vstříc.“⁷ Veřejnou správou se ve společnosti zorganizované ve stát obecně rozumí správa veřejných záležitostí, tj. zejména:

- ✚ správa státu jako celku;
- ✚ správa jeho jednotlivých územních jednotek jako složek územní organizace státu.

Veřejnou správu nevykonává stát pouze prostřednictvím svých orgánů, pověřuje i jiné subjekty – těmi jsou veřejnoprávní korporace. V tomto ohledu je to stát, který disponuje státní mocí, a na základě pověření pak veřejnoprávní korporace nestátního charakteru jsou povolány ke správě veřejných záležitostí, tj. samospráva.

Výkonnou moc v tomto pojetí charakterizujeme jako součást veřejné moci a její výkon představuje právě veřejná správa. Obsah pojmu moc veřejná je tak širší než pojmu moc státní, když tato moc je součástí moci veřejné. Z toho vyplývá, že moc veřejná je vykonávána jak orgány státní

⁵ VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2011, s. 623. ISBN 978-80-7263-677-8.

⁶ VEDRAL, J. *Správní řád: Komentář*. 2. aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012, s. 186. ISBN 978-80-7273-166-4.

⁷ Blíže viz § 4, odst. 1. *Zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád ve znění pozdějších předpisů*.

moci, tj. orgány mocí zákonodárné, výkoné a soudní, tak i dalšími subjekty, zejména již zmíněnými orgány samosprávy (územními, zájmovými).⁸

Správní orgán v souvislosti s výkonem státní správy poskytne účastníkovi správního řízení přiměřené poučení o jeho právech a povinnostech a umožní mu uplatnit práva a oprávněné zájmy.⁹ Z uvedeného jednoznačně vyplývá vážnost a důležitost postavení úřední osoby při výkonu státní správy, tj. při výkonu oprávnění rozhodovat o právech nebo povinnostech účastníka správního řízení, například při rozhodování o povolení stavby, vydání občanského průkazu nebo rozhodování o spáchaném přestupku.

Postavení úředníků územních samosprávných celků

Vzdělávání a pracovní poměr úředníků územních samosprávných celků upravuje zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o úřednících územních samosprávných celků“). Citovaný zákon vymezuje územní samosprávné celky, stanoví, že to jsou obce a kraje a hlavní město Praha, město, statutární město a městská část hlavního města Prahy. Úředníkem je zaměstnanec územního samosprávného celku, který se podílí na výkonu státní správy, vykonává správní činnost a splnil podmínky pro výkon takové funkce (v zákoně o úřednících územních samosprávných celků stanoveném termínu, vykonal zkoušku o odborné způsobilosti a získal osvědčení).¹⁰

Základní povinnosti úředníka vymezuje § 16 – mezi tyto patří dodržovat ústavní pořádek České republiky, jakož i ostatní právní předpisy, a zejména i ty, které se vztahují k jeho odbornosti, dále pak:

- hájit při výkonu správních činností veřejný zájem, pracovat svědomitě a řádně podle svých sil, znalostí a schopností;
- jednat a rozhodovat nestranně bez ohledu na své přesvědčení a zdržet se při výkonu práce všeho, co by mohlo ohrozit důvěru v nestrannost rozhodování nebo by mohlo vést ke střetu veřejného zá-

⁸ SCISKALOVÁ, M. *Veřejná správa*. 2. přeprac. a dopln. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2014, s. 9. ISBN 978-80-7248-917-6.

⁹ Blíže viz § 4, odst. 2. *Zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád ve znění pozdějších předpisů*.

¹⁰ *Zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů*.

jmu se zájmy osobními, nezneužívat informací nabytých v souvislosti s výkonem zaměstnání ve prospěch vlastní nebo někoho jiného;

- ✚ v souvislosti s výkonem státní správy nepřijímat dary nebo jiné výhody, s výjimkou darů nebo výhod poskytovaných územnímu samosprávnému celku, u něhož je zaměstnán.

Z hlediska výkladu pojmů je důležité uvést chápání pojmu úřad. Zákon o úřednících územních samosprávných celků stanoví, že úřadem je obecní úřad, městský úřad, magistrát statutárního města, magistrát územně členěného statutárního města, úřad městského obvodu nebo úřad městské části územně členěného statutárního města, krajský úřad, Magistrát hlavního města Prahy a úřad městské části hlavního města Prahy.

Trestní zákoník

Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů v od-
díle 3 s názvem Úplatkářství v ustanovení § 331 a násl. vymezuje:¹¹

- ✚ *Přijetí úplatku a sazbu trestu* takto: „Kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, nebo kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na čtyři léta nebo zákazem činnosti.“ Kdo úplatek žádá, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let. Příslušný soud může rozhodnout o odnětí svobody na tři léta až deset let nebo propadnutím majetku bude pachatel potrestán, spáchá-li takový čin jako úřední osoba. Odnětím svobody na pět až dvanáct let bude pachatel potrestán, spáchá-li takový čin jako úřední osoba v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch.
- ✚ *Podplácení a sazbu trestu* takto: „Kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, nebo kdo jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem.“ Příslušný soud může rozhodnout o odnětí svobody na jeden rok až šest let, propadnutím majetku nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li takový čin vůči úřední osobě.

¹¹ Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů.

- ✚ *Nepřímé úplatkářství a sazbu trestu* takto: „Kdo žádá nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem nebo prostřednictvím jiného působit na výkon pravomoci úřední osoby, nebo za to, že tak již učinil, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta. Kdo jinému poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.“
- ✚ *Úplatek* takto: „Úplatkem se rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok.“
- ✚ *Úřední osobou* osobu mj. zastávající funkci v zákonodárném orgánu, soudním orgánu nebo v jiném orgánu veřejné moci cizího státu, pokud je s výkonem takové funkce, zaměstnání nebo práce spojena pravomoc při obstarávání věcí obecného zájmu a trestný čin byl spáchán v souvislosti s touto pravomocí.

Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy

Vláda České republiky dne 9. května 2012 schválila usnesením Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy (dále jen „Etický kodex“).¹² Záměrem tohoto dokumentu bylo stanovit zásady, kterými se budou zaměstnanci veřejné správy při jednání řídit, dodržovat je a respektovat. Je nasnadě, že se u zaměstnanců ve veřejné správě očekává čestné, poctivé jednání, nepochybně i odbornost a etické hodnoty. V případě, že se úředník územního samosprávného celku nebo zaměstnanec dostane do střetu zájmů sám, nebo nežádoucí jednání zjistí u spoluzaměstnanců, podřízených či nadřízených, měl by se řídit postupem stanoveným Etickým kodexem.

Vymahatelnost takových zásad by ovšem měla být zakotvena v pracovní smlouvě úředníka. Jak autorky příspěvku při přednáškách pro úředníky územních samosprávných celků zjišťují, v kodexech vydaných obcemi jsou takové aspekty zahrnuty. Vymahatelnost porušení stanovených povinností ze strany úředníků je tedy zaručena.

¹² Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy. In: *Úřad vlády České republiky* [online]. 2016. 6 s. [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Eticky_kodex_uredniku_a_zamestnancu_verejne_spravy.pdf.

Výsledky empirického šetření

Dotazníkové šetření bylo provedeno v prosinci 2015, zúčastnilo se ho 102 respondentů, 9 dotazníků bylo vyřazeno z důvodu nedostatečných dat, zpracováno bylo 93 dotazníků. V úvodu byly položeny obecné otázky: kde pracujete, na jaké pozici a jak dlouho.

Devět respondentů pracovalo v hlavním městě Praze, 43 respondentů pocházelo z (okresního) města, 35 respondentů bylo z obce s rozšířenou pravomocí a 6 respondentů pocházelo z obce (obecní úřad).

Profesní zastoupení respondentů bylo různorodého charakteru – 33 úředníků bylo zaměstnancem územního samosprávného celku v oblasti poskytování sociálních služeb (odbor sociálních věcí, terénní pracovník, referent sociální právní ochrany a další), dále to byl referent stavebního odboru (6 respondentů), pracovník odboru zemědělství a životního prostředí (5 respondentů), referent silničního hospodaření (4 respondenti), pracovník správy lesů a myslivosti (2 respondenti), 35 respondentů nespecifikovalo odbor, kde pracuje, a vedoucí pozici zastávalo 8 dotazovaných.

Co se týče odpracované doby, tak nejvíce (45 dotazovaných) uvedlo 6 až 12 měsíců. Dále to bylo 33 respondentů, kteří v rámci územních samosprávných celků vykonávali státní správu 1 až 5 let, 12 úředníků uvedlo do půl roku a nejméně – 3 respondenti pracovali v dané oblasti více než 6 let.

Samotný dotazník byl rozdělen na čtyři části.

První část (A. TEORIE) se týkala přesné definice vybraných pojmů z oblasti korupce. Respondent měl zatrhnout, zda definice je správná nebo ne (Tabulka 1).

Nejpřesněji respondenti chápali pojem „Úplatek“ – zde bylo 100 % správných odpovědí, dále si byli poměrně jisti vymezením pojmů „Zneužití pravomoci úřední osobou“ a „Podplácení“, kde bylo 97 % správných odpovědí. Shodně 87 respondentů umělo charakterizovat pojem „Obstávání věci obecného zájmu“ a pojem „Přijetí úplatku“ a 84 respondentů znalo správné vymezení pojmu „Nepřímé úplatkářství“. S definicí pojmu „Úřední osoba“ souhlasilo 84 % dotázaných. Dále už bylo zastoupeno více nesprávných odpovědí. Více než polovina respondentů správně odpověděla na vymezení pojmu „Maření úkolu úřední osobou z nedbalosti“ a jen necelá třetina, přesně 29 % dotázaných, správně odpověděla na vymezení pojmu „Dar“.

Tabulka 1 Vyhodnocení vybraných definic dle zákona*

Vyhodnocení vybraných definic dle zákona			
Definice pojmu \ Odpovědi	Ano	Ne	Správná odpověď
1. Úřední osoba	78	15	78
2. Obstarání věci obecného zájmu	6	87	87
3. Dar	27	66	27
4. Úplatek	93	0	93
5. Zneužití pravomoci úřední osoby	90	3	90
6. Maření úkolu úřední osoby z nedbalosti	39	54	54
7. Přijetí úplatku	87	6	87
8. Podplácení	90	3	90
9. Nepřímé úplatkářství	84	9	84

Pramen: Vlastní primární šetření mezi účastníky školení. Poznámka: * Vybrané paragrafy. Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů.

Druhá část (B. PRAXE – modelové situace) obsahovala popis tří teoretických situací, ve kterých se vyskytuje jednání zúčastněných osob, jenž je/není možné charakterizovat jako korupční jednání (Tabulka 2).

Tabulka 2 Vyhodnocení korupčního jednání

Vyhodnocení korupčního jednání			
Modelová situace \ Odpovědi	Ano	Ne	Správná odpověď
1. Obálka	63	30	63
2. Lovce a jeho oběť	93	0	93
3. Dobrý kamarád	84	9	84

Pramen: Vlastní primární šetření mezi účastníky školení.

Případ „Obálka“ krátce popisuje přijetí finančního daru v obálce v souvislosti s prodejem soukromých pozemků třetí osobě a možným ovlivněním prodejní ceny ostatních prodejců, která se nakonec projeví jako trestný čin přijetí úplatku.

Modelová situace „Lovce a jeho oběť“ se týká jednání řidiče a policisty po spáchání dopravního přestupku a následně snahy vyhnout se placení pokuty ze strany řidiče. Ten se snaží situaci vyřešit předáním většího obnosu peněz a bez příjmového dokladu, což je naplnění znaku přečinu podplácení.

Poslední situace popisuje jednání řidiče (řízení pod vlivem alkoholu) a snahy jeho spolujezdce přesvědčit policisty, aby neprováděli dechovou zkoušku. Tato činnost pak naplňuje skutkovou podstatu trestného činu podplácení úřední osoby dle § 332 Trestního zákoníku a porušení služební povinnosti, tím, že uvedená osoba nekonala, a dále trestného činu podplácení.

Všechny výše uvedené případy modelového chování jsou zcela přesně charakterizovány jako korupční jednání. Jednoznačně pozitivním výstupem z druhé modelové situace byl fakt, že všichni respondenti si byli vědomi toho, že nabízení peněz policistům je naplnění znaku přečinu podplácení.

Třetí část (C. PRAXE – verbální komunikace s policistou) obsahovala popis čtyř odpovědí v modelové situaci, ve kterých se vyskytují tři možnosti jednání zúčastněných osob a které je/není možné charakterizovat jako korupční jednání (Tabulka 3).

Tabulka 3 Vyhodnocení verbální komunikace s policistou

Vyhodnocení verbální komunikace s policistou					
Korupční otázka	Odpovědi	A)	B)	C)	Správná odpověď
1. Chtěl byste to vyřešit jinak?		6	72	15	B) 72
2. Nemohli bychom se nějak domluvit?		72	9	12	A) 72
3. Nedomluvíme se jinak?		21	63	9	B) 63
4. Co kdybyste mi dal tisícovku?		12	6	75	C) 75

Pramen: Vlastní primární šetření mezi účastníky školení.

Respondenti měli za úkol ze tří navrhovaných odpovědí zaškrtnout protiprávní odpověď policisty; další dvě varianty byly špatné a nabízel se zde prostor k možnému korupčnímu jednání. Zde už tak jednoznačné odpovědi nebyly a u třetí situace, která nabízela dvě možnosti „domluvit se jinak“, chybovala jedna třetina respondentů. Ve zbylých třech modelových situacích chybovala jedna čtvrtina respondentů.

V poslední části (D. PRAXE – osobní zkušenost) měli respondenti uvést, zda se setkali s korupcí v osobním nebo pracovním životě (Tabulka 4).

Dotázaní uvedli, že se s korupcí setkali více v osobním než profesním životě. Čtyři z respondentů, kteří se s korupcí setkali na pracovišti, uvedli, že to bylo na místě bývalého zaměstnání.

Tabulka 4 Vyhodnocení osobní zkušenosti s korupčním jednáním

Vyhodnocení osobní zkušenosti s korupčním jednáním		
Modelová situace	Odpovědi	
	Ano	Ne
1. Setkali jste se někdy s korupcí v osobním životě?	33	60
2. Setkali jste se někdy s korupcí v pracovním procesu?	6	87

Pramen: Vlastní primární šetření mezi účastníky školení.

Při analýze dat A. teoretické části (přesné definice vybraných pojmů z oblasti korupce) z pohledu profesního zaměření nebyly shledány velké rozdíly mezi jednotlivými skupinami respondentů. V každé skupině se vyskytli jedinci, kteří měli v této části dotazníku 3 chyby a více. V souhrnu se dá říci, že pracovníci například v sociálních službách nejsou méně obeznámeni se základními pojmy a definicemi z oblasti korupce než například referenti pracující na odboru zemědělství nebo životního prostředí. Nepříjemné zjištění je ovšem to, že se více než třetina dotazovaných setkala s korupcí ve svém osobním životě; bohužel, zde nebylo uvedeno na jakém místě a při jaké situaci. Šest respondentů uvedlo, že se s korupcí setkali v profesním životě, z nichž pět připomnělo, že to bylo v předchozím zaměstnání.

Shrnutí

Synonymum pro úplatkářství, podplácení je korupce. Lze konstatovat, že za „korupční jednání“ se považuje přímé či nepřímé nabízení, poskytování, přijímání věcí určité hodnoty za účelem nečestného financování konání nebo nekonání jiné osoby. Ze společenského hlediska korupce prohlubuje sociální nerovnosti a deformuje rovné příležitosti. Boj s korupcí je jedním z hlavních témat a i Evropská unie si uvědomuje, že prostředky vložené do takového úsilí se vrátí v rovině materiální i morální.

Výstupem z empirického šetření je zjištění, že úředníci ve veřejné správě a sociální pracovníci téměř všichni a naprosto přesně chápou vymezení pojmů úplatek, zneužití pravomoci úřední osoby, podplácení a přijetí úplatku. Na druhé straně jich však téměř polovina přesně neví, co je maření úkolu úřední osoby z nedbalosti a dvě třetiny nebyly schopny správně definovat pojem dar.

Jak vyplývá z poslední části dotazníkového šetření, korupce v osobním životě není jev neznámý, protože jedna třetina respondentů se s ní již setkala. Pět osob ze šesti, které uvedly, že se s korupcí setkaly v pra-

covním procesu, zároveň uvedlo, že to bylo na bývalém pracovišti. Bohužel, není zde uvedeno, zda tato skutečnost byla právě tou příčinou, proč změnili zaměstnání.

V uvedené souvislosti se zde jeví prostor pro další školení a vzdělávání zaměstnanců a sociálních pracovníků tak, aby byli přesně obeznámeni se zněním a výkladem zákona 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů a s vybranými paragrafy zákona č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů.

Seznam bibliografických odkazů

Etický kodex úředníků a zaměstnanců veřejné správy. In: *Úřad vlády České republiky* [online]. 2016. 6 s. [cit. 2016-08-22]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/aktualne/Eticky_kodex_uredniku_a_zamestnancu_verejne_spravy.pdf.

HRABÁK, J. a T. NAHODIL. *Správní řád s výkladovými poznámkami a vybranou judikaturou*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2012. 452 s. ISBN 978-80-7357-959-3.

PELLEŠOVÁ, P. Korupce jako ekonomický jev a její vliv v ČR a SR. In: *Scientific Papers of the University of Pardubice: Series D: Special Edition*. 1. vyd. Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, 2009, s. 105-112. ISBN 978-80-7395-209-9.

SCISKALOVÁ, M. *Veřejná správa*. 2. přeprac. a dopln. vyd. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2014, s. 9 a násl. ISBN 978-80-7248-917-6.

VANTUCH, P. *Trestní zákoník s komentářem*. 1. vyd. Olomouc: ANAG, 2011. 1367 s. ISBN 978-80-7263-677-8.

VEDRAL, J. *Správní řád: Komentář*. 2. aktualiz. a rozšíř. vyd. Praha: BOVA POLYGON, 2012. 1446 s. ISBN 978-80-7273-166-4.

Zákon č. 40/2009 Sb. Trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 128/2000 Sb. o obcích (obecní zřízení) ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 312/2002 Sb. o úřednících územních samosprávných celků a o změně některých zákonů ve znění pozdějších předpisů.

*Zákon č. 314/2002 Sb. o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem
a stanovení obcí s rozšířenou působností ve znění pozdějších předpisů.*

Zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád ve znění pozdějších předpisů.

JUDr. Marie Sciskalová, Ph.D.

Fakulta veřejných politik
Slezská univerzita v Opavě
Bezručovo náměstí 885/14
746 01 Opava
Česká republika
marie.sciskalova@fvp.slu.cz

Ing. Soňa Harasimová

Fakulta veřejných politik
Slezská univerzita v Opavě
Bezručovo náměstí 885/14
746 01 Opava
Česká republika
sona.harasimova@fvp.slu.cz